

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Journal of Sakarya University Faculty of Theology

ISSN: 2146-9806 | e-ISSN: 1304-6535

Cilt/Volume: 23, Sayı/Issue: 44, Yıl/Year: 2021 (Aralık/December)

**Hicrî Üçüncü Asırda Mürsel Kavramının Kullanımı: Ebû
Dâvûd'un Sünen'i Özelinde**

*The Use of Mursal Concept in The Third Hijri Century:
A Case of Abû Dâwûd's Sunen*

Bahadır Opus

Dr., Diyanet İşleri Başkanlığı, Selçuk Dini Yüksek İhtisas Merkezi – Dr., Presidency of
Religious Affairs, Selçuk Religious High Specialization Center

bahadir-opus@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-0282-2019>

Makale Bilgisi – Article Information

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/ Research Article

Geliş Tarihi/Date Received: 18/08/2021

Kabul Tarihi/Date Accepted: 04/11/2021

Yayın Tarihi/Date Published: 15/12/2021

Atıf/Citation: Opus, Bahadır. "Hicrî Üçüncü Asırda Mürsel Kavramının Kullanımı: Ebû Dâvûd'un Sünen'i Özelinde". *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 23/44 (2021), 381-396. <https://doi.org/10.17335/sakaifd.984126>.

İntihal: Bu makale, *iThenticate* yazılımı ile taranmış ve intihal tespit edilmemiştir.
Plagiarism: This article has been scanned by *iThenticate* and no plagiarism detected.

Copyright © Published by Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi – Sakarya University Faculty of Theology, Sakarya/Turkey.

Hicrî Üçüncü Asırda Mürsel Kavramının Kullanımı: Ebû Dâvûd'un Sünen'i Özelinde

Öz

Sened ve metinden oluşan bir hadis inşaatının belirlenmesi için muhaddisler tarafından birtakım esaslar belirlenmiştir. Bu esasların bir kısmı sened bir kısmı ise metinle ilgilidir. Bir hadis inşaatının sened cihetinden zayıf olmasını gerektiren kusurların başında seneddeki kopukluklar gelmektedir. Bu kopukluklar munkatî' üst başlığının altında toplanıp, kopukluğun olduğu yere göre farklı kavramlarla anılmıştır. Munkatî' üst başlığının altında yer alan hadis türlerinden biri de mürsel hadislerdir. Mürseller hem içerik hem de hüccet olup olmaması açısından mazisi çok eskiye dayanan tartışmalara mahal olmuştur. Kavramların içeriğinin belirlenmesinde ilk dönemlerdeki kullanımlar öncü rol oynar. Zira daha sonraki dönemlerde kavramlar tanımlanırken ilk dönem âlimlerinin kullanım hususiyetlerine bakılarak bir çerçeve çizilmeye çalışılır. Kullanımları daha sonraki dönemlerde kavramların içeriğinin belirlenmesinde etkili olan âlimlerden biri de Ebû Dâvûd'dur. Onun mürsel hadis edebiyatına dair müstakil olarak telif ettiği *Merâsîl'i* ve *Sünen'i*nde bazı hadislerle dair yaptığı değerlendirmeler bu kavramın içeriğinin doğru bir şekilde belirlenmesinde önemlidir. Bu çalışmada Ebû Dâvûd'un *Sünen'i*nden tespit edilen on üç mürsel kullanımı teker teker ele alınarak incelenecek ve üçüncü hicrî asır âlimlerinden olan Ebû Dâvûd'un mürseli hangi bağlamda kullandığı ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hadis, Sünen, Ebû Dâvûd, Usul, İnkitâ', Mürsel.

The Use of Mursal Concept in The Third Hijri Century: A Case of Abū Dāwūd's Sunan

Abstract

In order to determine the authenticity of a hadith consisting of a sanad and a text, a number of principles were determined by the muhaddiths. Some of these principles are related to the sanad and some of them are related to the text. One of the faults that necessitate a hadith to be weak in terms of the isnad is the disconnections in the sanad. These disconnections were gathered under the title of munqatî' and were called with different names according to the place of the disconnection. One of the hadith types under the headline of munqatî' is mursal hadiths. Mursal hadiths have been the subject of debates dating back to early times, both in terms of content and whether it is a hujjat or not. The early usages play a leading role in determining the content of the concepts. Because while defining the concepts in the later periods, a framework is tried to be drawn by looking at the usage characteristics of the scholars of the first period. One of the scholars whose usage was effective in determining the content of the concepts in later periods is Abū Dāwūd. His evaluations of some hadiths in his *Marāsîl* and his *Sunan*, which he compiled independently on the mursal hadith literature, are important in determining the content of this concept correctly. In this study, the thirteen uses of mursal hadiths identified from Abū Dāwūd's *Sunan* will be examined one by one, and it will be tried to reveal in which context Abū Dāwūd, one of the scholars of the third hijri century, used mursal.

[You may find an extended abstract of this article after the bibliography.]

Keywords: Hadith, Sunan, Abū Dāwūd, Usul, İnqita', Mursal.

Giriş

Bir hadisin sıhhati, onu oluşturan sened ve metnin belli kriterlere göre incelenmesinden sonra tespit edilmektedir. Hadisçiler, hadisleri bize ulaşması bakımından mütevâtir ve âhad¹, sıhhat açısından ise sahih, hasen ve zayıf kategorilerine ayırmışlardır.² Zayıf hadisler genel olarak “sıhhat şartlarını taşımayan hadisler” şeklide tanımlanmıştır. Hadisteki zayıflığın en önemli sebeplerinden biri seneddeki inkıta’dır. Bu tür hadisler mürsel, münkatı’, mu’dal, muallak, müdelles ve mürsel-i hafî kısımlarına ayrılırlar.³

Mürsel hadis, diğer kısımlara göre üzerinde en çok tartışılan hadis türüdür. Bu tartışmalar doğal olarak konu ile alakalı gerek kadim dönemde gerekse de günümüzde birçok çalışmanın yapılmasına vesile olmuştur.⁴ Mürsel hadis üzerinde yürütülen tartışmalar, mürsel hadisin tanımı ve hüccet olup olmaması açısından iki başlıkta toplanabilir. Mürsel hadisin tanımı ile alakalı tartışmalar esasında mütekaddim ve müteahhir hadisçilerin bu kavramı nasıl tanımladıklarına dayanmaktadır.

Biz bu çalışmada muhaddis kimliği ile tanınan Ebû Dâvûd es-Sicistânî'nin (ö. 275/889) mürsel kavramını hangi bağlamda kullandığını ortaya koymayı amaçlamaktayız. Çalışmamızda Ebû Dâvûd'un *Sünen*'indeki kullanımlarını esas alacağız.

1. Mürsel Hadisin Tanımı

Mürsel kelimesi r-s-l (رسل) kökünden gelmekte olup if'al babından ism-i mef'ûldür. İrsâl mastarı sözlükte “serbest bırakmak, salıvermek, ihmal etmek, göndermek” gibi anlamlara gelmektedir.⁵ Mürsel ise “salıverilmiş, serbest bırakılmış” manasındadır. Sanki mürsel hadis rivâyet eden kişi isnadı serbest

1 Ahmed b. Ali b. Muhammed İbn Hacer el-Askalâni, *Nüzhetü'n-nazar fi tevdihi nuhbeti'l-fiker*, thk. Nureddin İtr (Dimaşk: Dâru'l-Minhâci'l-ğavim, 1440/2019), 41-50.

2 İbn Hacer, *Nüzhetü'n-nazar*, 58-66, 80-96.

3 İbn Hacer, *Nüzhetü'n-nazar*, 80-87.

4 Konuya alakalı olarak bk. Ebû Dâvûd Süleymân b. el-Eş'aş es-Sicistânî, *el-Merâsîl*, thk. Şu'ayb Arnaût (Beyrut: Müessesetür'r-Risâle, 1408/1987); İbn Ebî Hâtim, *el-Merâsîl*, thk. Şükrullah Nîmetullah (Beyrut: Müessesetür'r-Risâle, 1397/1976); Ebû Saîd Salâhuddîn Hâfîl b. Keykeldî 'Alâî, *Câmi'u't-tahşîl fi ahkâmi'l-merâsîl*, thk. Humejd 'Abdülmeccid es-Selefi (Beyrut: 'Âlemü'l-Kütüb, 1407/1986); Muhammed Hasan Hîtû, *el-Hadîşü'l-mürsel hücciyetühû ve eşruhû fi'l-fikhi'l-İslâmî*, (Beyrut: Dâru'l-Beşâir el-İslâmiyye, 1409/1989); Selahattin Polat, *Mürsel Hadisler ve Delil Olma Yönünden Değerleri*, (Ankara: DİB Yayınları, 2010). Yine mürsel kavramıyla alakalı son dönemlerde çeşitli makaleler de kaleme alınmıştır.

5 İsmâîl b. Hammâd el-Cevherî, *Tâcü'l-luğa ve Şihâhu'l-'Arabîyye*, (Beyrut: Dâru'l-İlm li'l-Melâyîn, 1410/1990), 5/394-395; Muhammed b. Mükerrrem İbn Manzûr, *Lisânü'l-'Arab*, (Beyrut: Dâru Sadır, ts.), 11/281-285; 'Alâî, *Câmi'u't-tahşîl*, 23.

bırakmış ve bilenen bir râvî ile kayıtlamamıştır.⁶ Ayrıca mürsel kelimesi güven ve itimat manalarına gelen istirsâl (الإسترسال) kelimesinden de türetilmiş olabilir. Bu durumda adeta râvî kendisinden rivâyette bulunduğu hocasına güvendiği için onu zikretme ihtiyacı hissetmemiştir.⁷

Mürsel kavramının terim anlamına bakıldığında birtakım tanımlar yapıldığı görülmektedir.⁸ Ancak bu tanımlardan iki tanesi öne çıkmıştır. Bundan birisi Hâkim'in (ö. 405/1014), diğeri ise Hatîb el-Bağdâdî'nin (ö. 463/1071) tanımıdır. Hâkim, mürsel hadisi tanımlamaya geçmeden önce mürsel konusunun zor olduğunu ve ancak hadis ilminde derinleşen âlimlerin bir sonuca ulaşabileceğini söyler. Ardından mürsel hadisin tanımına sözü getirir. Bu tanım şöyledir: "Muhaddisin, tâbiîye kadar muttasıl senedlerle rivâyet ettiği, tâbiînin 'Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurdu' dediği hadislerdir."⁹ Hâkim'in bu tanımı daha sonra kısaca "tâbiûnun doğrudan Allah Resûlü'nden (s.a.s.) yaptığı rivâyetler" şeklinde formüle edilmiş ve mürsel hadis dendiğinde akla ilk gelen tanım bu olmuştur. Hâkim'in yapmış olduğu bu tanımda mürseli diğer inkita' çeşitlerinden ayırma çabası göze çarpmaktadır. *Ma'rifetü'nin* ilerleyen sayfalarında munkatî' konusunu ele alırken onun mürselden farklı olduğunu söylemesi de bunu desteklemektedir.¹⁰ Öte yandan Hâkim *el-Müstedrek*'inin farklı yerlerinde mürsel kavramını mutlak munkatî' anlamında kullanmaktan da geri durmamıştır.¹¹

6 'Alâî, *Câmi' u't-tahşîl*, 23; Muhammed b. 'Abdirrahmân b. Muhammed es-Sehâvî, *Fehu'l-muğîs bi şerhi elfiyyeti'l-hadîs*, thk. Ali Hüseyin Ali (Mısır: Mektebetü's-Sünne, 1424/2003), 1/169.

7 'Alâî, *Câmi' u't-tahşîl*, 23. Mürsel kelimesinin manalarıyla alakalı daha geniş bilgi için bk. Polat, *Mürsel Hadisler*, 61-63.

8 'Alâî mürsel hadisin dört farklı tanımını aktarmış ve birtakım değerlendirmelerde bulunmuştur. Daha geniş bilgi için bk. 'Alâî, *Câmi' u't-tahşîl*, 25-32.

9 Ebû 'Abdillâh Muhammed b. 'Abdillâh b. Muhammed Hâkim en-Nisâbûrî, *Ma'rifetü 'ulûmi'l-hadîs ve kemmiyetü ecnasihî*, thk. Aşmed Fâris es-Sellûm (Riyad: Mektebetü'l-Mearif, 1431/2010), 174; Os mân b. Şalâhiddîn b. 'Abdirrahmân İbnü's-Şalâh eş-Şehrezûrî, *Ulûmu'l-hadîs*, thk. Nureddin 'Itr (Dimaşk: Dâru'l-Fikir, 1433/2012), 51; 'Alâî, *Câmi' u't-tahşîl*, 28; İbn Hacer, *Nüzhetü'n-nazar*, 82; Sehâvî, *Fehu'l-muğîs*, 1/169; Nureddin 'Itr, *Menhecü'n-nakd*, 370; Polat, *Mürsel Hadisler*, 63. Burada hemen ifade edelim ki mürsel hadisin tarifıyla alakalı bazı kitaplarda "Tâbiînin sahâbeyi atlayarak yaptığı rivâyet" şeklinde bir ifade kullanılmaktadır. Bk. Ömer b. Muhammed b. Fettûh el-Beykûnî, *el-Manzûmetü'l-beykûniyye*, (Riyad: Dâru'l-Muğnî, 1420/1999), 9; Polat, *Mürsel Hadisler*, 63; Selahattin Polat "Mürsel", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul: TDV Vakfı Yayınları, 2006, 32/52. Evet mürsel hadisin bu tanımına göre senedden sahâbînin düştüğü kesindir, ancak bu ifade tâbiînin sadece sahâbeyi atlayarak Allah Resûlü'nden (s.a.s.) yaptığı rivâyetlere de teşmil edilmeye müsaittir. Oysa mürsel hadisin zayıf kabul edilme gerekçesi açıklanırken senedden düşen râvînin kimliğinin bilinmemesi üzerinde durulmaktadır. Senedden düşen râvînin sahâbî olması hadisin zayıf olmasını gerektirecek bir kusur değildir. Çünkü sahâbenin tamamı âdil kabul edilmektedir. Konuyla alakalı İbn Hacer'in değerlendirmeleri için bk. İbn Hacer, *Nüzhetü'n-nazar*, 82.

10 Hâkim, *Ma'rifetü 'ulûmi'l-hadîs*, 180.

11 Ebû 'Abdillâh Muhammed b. 'Abdillâh b. Muhammed Hâkim en-Nisâbûrî, *el-Müstedrek 'ale's-Şâhîhayn*, thk. Mustafa 'Abdülkadir Atâ (Beyrut: Dâru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1411/1990), 1/283, 2/585, 3/525, 4/379.

Hatîb'in tanımı ise şöyledir: "Râvînin muasır olmadığı veya karşılaşmadığı kimseden rivâyet etmesidir."¹² Bu tanıma göre senedinde inkita' bulunan bütün hadisler mürsel kavramına dâhil olmaktadır. Bu bakımdan söz konusu tanım bütün inkita' çeşitlerine şamil olduğu için içerik açısından geniştir.

Hüseyin el-Muallim'in (ö. 150/767) "Yahya b. Kesîr'e (ö. 129/764) bu mürseller kimden diye sorardık"¹³ şeklinde verdiği haberden mürselin hicrî ikinci asrın ilk yarısından itibaren kullanılmaya başlandığı anlaşılmaktadır.¹⁴ Daha sonra Şu'be (ö. 160/777), İbnü'l-Mübârek (ö. 181/797), Yahya b. Saîd el-Kattân (ö. 198/813), İbn 'Uyeyne (ö. 198/814), İbn Mehdî (ö. 198/814) gibi hadisçiler tarafından kullanılan hürsel, hicrî üçüncü asırda yaygınlık kazanmıştır.²¹⁵

Mürsel hadis tanımlarından ilkinin muhaddislerin tanımı, diğerinin ise fakihlerin tanımı olduğuna dair bir genelleme yapılmaktadır. Evet, ilk olarak Hâkim'in¹⁶ yaptığı bu tanım daha sonra İbnü's-Salâh (ö. 643/1245)¹⁷, İbn Hacer (ö. 852/1449)¹⁸ gibi hadis âlimleri tarafından da benimsenmiştir. Ancak bunun bütün muhaddislerin tanımı olduğunu söyleyerek genelleme yapmak isabetli görülmemektedir. Nitekim mütekkadim dönem muhaddislerinin dilinde mürsel kavramının mutlak münkatı' anlamında kullanımı oldukça yaygındır.¹⁹ Mürsel kavramını hadis usulü eserleri içerisinde görebildiğimiz kadarıyla ilk olarak Hatîb mutlak münkatı' olarak tanımlamıştır. Mütekkadim muhaddislerin kullanımlarını yansıtan bu tanım üzerinde duran Ahmed Fâris es-Sellûm, Hatîb'i ilk olarak usul-i hadisi usul-i fıkıh ile karıştıran kişi olarak nitelemiştir.²⁰ es-Sellûm'un bu nitelemesi, Hatîb'in tanımının tamamen fakihlere ait olduğu kabulünden yola çıkılarak yapılmış görülmektedir. Ancak mütekkadim dönemde muhaddislerin dilinde de mürsel çok yaygın bir şekilde bu anlamda kullanılmaktaydı. Ebû Dâvûd'un mürsel kavramını kullanımına dair *Sünen*'inden tespit ettiğimiz örnekler, mütekkadim dönem muhaddislerinin kullanımına ışık tutması açısından önemlidir.

12 Ebû Bekr Ahmed b. Alî b. Sâbit el-Bağdâdî, *el-Kifâye fi 'ilmi'r-rivâye*, thk. Ebû 'Abdillâh es-Sevrakî-İbrahim Hamdî el-Medenî (Medine: el-Mektebetü'l-İlmiyye, ts.), 384; İbnü's-Şalâh, *'Ulûmu'l-hadîs*, 52; 'Alâî, *Câmi'u't-taḥşîl*, 25; Seḥâvî, *Fehu'l-muḡîs*, 1/171; Nureddin 'Itr, *Men-hecü'n-naqd*, (Dimaşk: Dâru'l-Fikir, 1401/1981), 370; Polat, *Mürsel Hadisler*, 64.

13 Ebû 'Abdillâh Şemsüddin Muḥammed b. Aḥmed b. Osmân ez-Zehabî, *Siyeru'l-âlemi'n-nübelâ*, thk. Şu'ayb Arnaût vd. (Beirut: Müessesetü'r-risâle, 1405/1985), 6/30.

14 Ahmet Yücel, *Hadis İstihlâhlarının Doğuşu ve Gelişimi*, (İstanbul: İFAV Yayınları, 2014), 180.

15 Yücel, *Hadis İstihlâhlarının Doğuşu ve Gelişimi*, 181.

16 Hâkim, *Ma'rifetü 'ulûmi'l-hadîs*, 174.

17 İbnü's-Şalâh, *'Ulûmu'l-hadîs*, 51.

18 İbn Hacer, *Nüzhetü'n-naẓar*, 82.

19 Bunun bazı örnekleri için bk. Ebû 'Abdillâh Muḥammed b. İsmâîl b. İbrâhîm el-Cu'fî el-Buḥârî, *et-Târîhu'l-kebir*, (Haydarabad: Dâiretü'l-Meârif el-Osmâniyye, ts.), 1/298, 1/321, 1/399, 1/620; Ebû Dâvûd, *el-Merâsîl*, 129, 130, 143, 146; İbn Ebî Hâtîm, *el-Merâsîl*, 4, 22, 26, 57, 166; Ebü'l-Ḥâsen Alî b. Ömer b. Aḥmed ed-Dâreḳutnî, *'İlelü'l-hadîs*, thk. Mahfûzu'r-Raḥmân Zeynullah es-Selefi (Riyad, Dâru Taybe, 1405/1985), 1/182, 4/246, 4/420, 6/66, 6/237.

20 Hâkim, *Ma'rifetü 'ulûmi'l-hadîs*, 174 (muhakkikin verdiği bilgi).

2. Ebû Dâvûd'un Dilinde Mürsel Kavramı

Ebû Dâvûd, gerek sadece mürsel hadisleri bir araya getirdiği *el-Merâsîl* isimli eseriyle, gerekse de *Sünen*'inde bazı hadisler üzerine yaptığı değerlendirmelerle mürsel kavramının içeriğini belirlemede önemli bir âlimdir.²¹ Onun mürsel kelimesine yüklemiş olduğu istilâhî mananın tespiti mürsel hükmü verdiği hadislerin incelenmesiyle mümkün olacaktır. Bu çalışmada sadece *Sünen*'indeki kullanımları esas alınarak tespit edilen on üç kullanım teker teker incelenmek suretiyle bir sonuca ulaşılmaya çalışılacaktır.

2.1. Mürseli Mutlak Münkati' Anlamında Kullanması

Öncelikle belirtmemiz gerekir ki Ebû Dâvûd'un mürsel terimini kullanımıyla ilgili tespit ettiğimiz on üç örneğin sekizinde mutlak münkati' manasında, beş tanesi ise "tâbiûnun Allah Resûlü'nden (s.a.s.) rivâyeti" anlamında kullanmıştır. Aslında bu tespit Ebû Dâvûd'un mürsel kavramını daha çok mutlak münkati'anlamında kullandığını göstermesi açısından önemlidir.

Mürsel hadisin yaygın olan iki tanımından hareketle Ebû Dâvûd'un kullanımlarını iki başlıkta ele almayı uygun bulduk. Şimdi burada tespit ettiğimiz sekiz örneği ele alacağız. Konuya dair ilk örnek şu isnaddır:

1. Muhammed b. Beşşâr → Yahyâ el-Kattân ve Abdurrahmân b. Mehdî → Süfyân es-Sevrî → Abû Ravk → İbrâhîm et-Teymî → Âişe → Hz. Peygamber (s.a.s.).²²

Ebû Dâvûd bu hadisi verdikten sonra İbrâhîm et-Teymî'nin Hz. Âişe'den hadis işitmediğine dikkat çekmiş ve buradan hareketle hadisin mürsel olduğunu söylemiştir.²³ Ebû Dâvûd'un bu rivâyeti mürsel olarak nitelemesi, onun mürseli mutlak münkati' anlamında kullandığını göstermektedir. Zira senedde Hz. Âişe yer alıyor olması mürselin "tâbiûnun Allah Resûlü'nden (s.a.s.) rivâyeti" anlamında kullanımına engel olmaktadır. Ebû Dâvûd'un bu kullanımına dikkat çeken Hattâb es-Sübkî²⁴ (ö. 1352/1933) ve Muhammed Avvâme²⁵ de onun mürseli mutlak münkati' anlamında kullandığını söylemişlerdir.

21 Ebû Dâvûd'un mürsel kavramını kullanımına dair daha geniş bilgi için bk. Cemâl Şevket Ahmed Dellâl, *Merâsîlü'l-tâbiîn fi Süneni Ebî Dâvûd*, (Ürdün: el-Câmi'atü'l-Ürdünüyye, Külliyyetü'd-Dirâsâtü'l-Ulyâ, Yüksek Lisans Tezi, 1994).

22 Ebû Dâvûd Süleymân b. el-Eş'âş b. İshâk es-Sicistânî, *Sünen*, thk. Şu'ayb el-Arnaût (Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1430/2009), "Tahâre", 67. Çalışmamızda esas aldığımız *Sünen* neşri Şu'ayb el-Arnaût'un tahkik ile yapılan neşirdir. Farklı bir neşirden yapacağımız nakilde buna dikkat çekeceğiz.

23 Ebû Dâvûd, "Tahâre", 67.

24 Hattâb es-Sübkî, *el-Menhelü'l-'azbü'l-mevrûd*, thk. Emin Maḥmud Muḥammed (Kahire: Matbaatü'l-İstikâme, 1351/1932), 2/184.

25 Ebû Dâvûd Süleymân b. el-Eş'âş b. İshâk es-Sicistânî, *Sünen*, thk. Muḥammed 'Avvâme (Beyrut: Müessesetü'r-Reyyân, 1419/1998), "Tahâre", 70 (muhakkikin verdiği bilgi).

2. Abdümelik b. Mervân el-Ehvâzî → Ebû Âmir ve Ebû Dâvûd et-Tayâlisî → İbn Ebî Zî'b → İshâk b. Yezîd el-Hüzelî → Avn b. Abdillâh → Abdullâh b. Mesûd → Hz. Peygamber (s.a.s.).²⁶

Ebû Dâvûd, Avn b. Abdillâh'ın Abdullâh b. Mesûd'u idrâk edememesinden dolayı isnadı mürsel olarak nitelemiştir.²⁷ Ebû Dâvûd'un mürseli mutlak münkatı' anlamında kullandığı açıktır.

3. Muhammed b. İshâ → Hassân b. İbrâhîm → Leys b. Ebî Süleym → Mücâhid b. Cebr → Ebû'l-Halîl Sâlih b. Ebî Meryem → Ebû Katâde → Hz. Peygamber (s.a.s.).²⁸

Ebû Dâvûd bu senedle ilgili şöyle demiştir: "Bu hadis mürseldir. Mücâhid, Ebû'l-Halîl'den daha büyüktür. Ebû'l-Halîl, Ebû Katâde'den hadis işitmemiştir."²⁹ Burada mürsel yine münkatı' anlamındadır.

4. Muhammed b. Vezîr el-Mısrî → Bişr b. Bekir → el-Evzâ'î → 'Atâ → Esv b. Ehî 'Ubâde b. es-Sâmit → Hz. Peygamber (s.a.s.).³⁰

Ebû Dâvûd'un değerlendirmesi şöyledir: "'Atâ, Evs'i idrak etmemiştir. Evs Bedir'e katılanlardandır ve vefatı eskidir. Dolayısıyla hadis mürseldir."³¹

5. Muhammed b. İshâ → İbn 'Uleyye → Abdurrahmân b. İshâk → Abdurrahmân b. Muâviye → Osmân b. Ebî Süleymân → Safvân b. Ümeyye → Hz. Peygamber (s.a.s.).³²

Ebû Dâvûd hadisin mürsel olduğunu zira Osmân'ın Safvân'dan hadis işitmediğini söylemiştir.³³

6. Muhammed b. Râfi' en-Neysâbûrî → İshâk b. Süleymân er-Râzî → Ebû Ca'fer → Rabî' b. Enes → Ümmü Seleme → Hz. Peygamber (s.a.s.).³⁴

Ebû Dâvûd hadisin mürsel olduğunu zira Rabî' b. Enes'in Ümmü Seleme'yi idrak etmediğini söylemiştir.³⁵

7. Ya'kûb b. Ka'b el-Antâkî ve Müemmel b. el-Fadl el-Harrânî → el-Velîd → Saîd b. Beşîr → Katâde → Hâlid b. Düreyk → Âişe → Hz. Peygamber (s.a.s.).³⁶

Ebû Dâvûd Hâlid b. Düreyk'in Hz. Âişe'yi idrak etmediğini, dolayısıyla hadisin mürsel olduğunu söylemiştir.³⁷

26 Ebû Dâvûd, "Şalât", 153.

27 Ebû Dâvûd, "Şalât", 153.

28 Ebû Dâvûd, "Şalât", 223.

29 Ebû Dâvûd, "Şalât", 223.

30 Ebû Dâvûd, "Talâk", 17.

31 Ebû Dâvûd, "Talâk", 17.

32 Ebû Dâvûd, "Et'ime", 20.

33 Ebû Dâvûd, "Et'ime", 20.

34 Ebû Dâvûd, "Hurûf", 1.

35 Ebû Dâvûd, "Hurûf", 1.

36 Ebû Dâvûd, "Libâs", 35.

37 Ebû Dâvûd, "Libâs", 35.

8. İbnü's-Serh → İbn Vehb → Saîd b. Ebî Eyyûb → Muhammed b. Abdirahmân el-Mekkî → Abdullah b. Ebî Süleymân → Cübeyr b. Mut'im → Hz. Peygamber (s.a.s.).³⁸

Ebû Dâvûd hadisin mürsel olduğunu zira Abdullah b. Ebî Süleymân'ın Cübeyr b. Mut'im'den hadis işitmediğini söylemiştir.³⁹

Yukarıda verdiğimiz sekiz örneğin tamamında Ebû Dâvûd senedleri, râvilerin bir üst hocayı idrak etmemesinden hareketle mutlak münkatı' anlamında mürsel olarak değerlendirmiştir. Buna göre Ebû Dâvûd, mürseli daha çok mutlak münkatı' anlamında kullanmaktadır. Bu kullanım, onun yaşadığı dönemdeki âlimlerin mürsel kavramını hangi anlamda kullandıkları hakkında bir fikir vermektedir. Şimdi Ebû Dâvûd'un mürseli daha dar anlamıyla, yani tabiinin aradaki vasıtayı atlayarak Hz. Peygamber'den rivâyet etmesi anlamındaki kullanımla ilgili örnekleri zikredeceğiz.

2.2. Tâbiûnun Allah Resûlü'nden Rivâyetleri İçin Mürsel Kavramını Kullanması

Çalışmanın giriş kısmında mürsel kavramının yaygın olan iki tanımı üzerinde durmuştuk. Bunlardan ilki mürselin, tâbiûnun doğrudan Allah Resûlü'nden (s.a.s.) yaptığı rivâyetler anlamında oluşudur. Müteahhir dönemde oldukça şöhret bulan bu tanım artık bir zaman sonra "mürsel hadis" dendiğinde akla ilk gelen tanım olmuştur. Diğer tanım ise mutlak münkatı' anlamında oluşudur.

Ebû Dâvûd *Sünen*'inin farklı yerlerinde toplam beş defa tâbiûnun Allah Resûlü'nden (s.a.s.) rivâyetleri için mürsel kavramını kullanmıştır. Ancak daha önce de dikkat çektiğimiz üzere mürselin bu anlamda kullanımı mutlak münkatı' tanımını nakz etmemektedir. Zira tâbiûnun Allah Resûlü'nden (s.a.s.) rivâyetleri zaten inkıtâ' üst başlığı altına girmektedir. Başka bir ifadeyle her iki kullanım arasında nispet türlerinden umûm-husus mutlak vardır. Müteahhir dönemde yaygın olan mürsel tanımından hareketle bu başlığa yer verdik.

1. Muhammed b. İshâk el-Müseyyibî → Abdullah b. Nâfi' → Leys b. Sa'd → Bekir b. Sevâde → 'Atâ b. Yesâr → Ebû Saîd el-Hudrî.⁴⁰

Ebû Dâvûd, bu senedle kaydettiği hadisin ardından, Abdullah b. Nâfi''in dışındaki râvilerin⁴¹ bu hadisi şu şekilde rivâyet ettiklerini belirtmiştir:

38 Ebû Dâvûd, "Edeb", 120.

39 Ebû Dâvûd, "Edeb", 120.

40 Ebû Dâvûd, "Tahâre", 123.

41 Ebû Dâvûd'un "'Abdullah b. Nâfi''in dışındaki" ifadesiyle kastettiği râvî Yahyâ b. Bukeyr'dir. Hadisi bu kanalla Hâkim ve Beyhakî rivâyet etmiştir. Bk. Ebû 'Abdillâh Hâkim, *el-Müstedrek*, 1/286; Ebû Bekr Ahmed b. el-Hüseyn b. Alî el-Beyhakî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, thk. Muhammed 'Abdülkadir Atâ (Beyrut: Dâru'l-Kütübü'l-İlmiyye, 1424/2003), 1/353.

Leys b. Sa'd → Bekir b. Sevâde → 'Atâ b. Yesâr → Hz. Peygamber (s.a.s.).⁴²

Ebû Dâvûd daha sonra şöyle demiştir: "Ebû Saîd'in senedde zikredilmesi mahfûz değildir. Bu hadis mürseldir."⁴³ Buna göre o, tâbiünden olan 'Atâ b. Yesâr'ın Hz. Peygamber'den rivâyetini mürsel olarak değerlendirmiştir.

2. Mûsâ b. İsmâîl → Cerîr b. Hâzim → Abdülmelik b. 'Umeyr → Abdullah b. Ma'kil b. Mukarrin → Hz. Peygamber (s.a.s.).⁴⁴

Ebû Dâvûd hadisi aktardıktan sonra şu değerlendirmede bulunmuştur: "Bu hadis mürseldir. Abdullah b. Ma'kil, Hz. Peygamber'i (s.a.s.) idrak etmemiştir."⁴⁵

3. Ahmed b. Yûnus ve Süleymân b. Dâvûd el-Atekî → Ya'kûb el-Kummî → Ca'fer → Saîd b. Cübeyr → Hz. Peygamber (s.a.s.).⁴⁶

Ebû Dâvûd bu hadis için mürsel değerlendirmesinde bulunmuştur. Zira Saîd b. Cübeyr tabiundan olup aradaki vasıtayı atlayarak hadisi Hz. Peygamber'den rivâyet etmiştir.⁴⁷

4. Muhammed b. es-Sabbâh el-Bezzâr → el-Fadl b. Mûsâ es-Sînânî → İbn Cüreyc → 'Atâ → Abdullah b. es-Sâib → Hz. Peygamber (s.a.s.).⁴⁸

Ebû Dâvûd bu isnadın mürsel olduğunu söylemiştir.⁴⁹ Sahâbî Abdullah b. es-Sâib'in senedde yer alıyor olması, bu senedin sahabinin zikredilmediği mürsel türü değil, münkatî' anlamındaki mürsel olduğunu göstermektedir. Ebû Dâvûd isnada mürsel hükmü vererek bir illete işaret etmiştir. Zira senedde görünürde inkita' bulunmamaktadır. *Sünen'i* tahkik eden Şuayb el-Arnâut hadisi değerlendirmesinde inkita' sebebine temas etmiştir. el-Fadl b. Mûsâ es-Sînânî'nin hadisi mevsûl/muttasıl rivâyet etme konusunda yalnız kaldığını, Süfyân es-Sevrî, Abdürrezzâk ve Hemmâm b. Yûsuf gibi râvilerin bu hadisi İbn Cüreyc yoluya 'Atâ'dan mürsel olarak rivâyet ettiğini söylemiştir.⁵⁰ Bu değerlendirmeye göre Ebû Dâvûd, tâbiününun aradaki vasıtayı atlayarak yaptığı rivâyete mürsel demiş olmaktadır.

5. Züheyr b. Harb Ebû Hayseme → Vehb b. Cerîr → Cerîr b. Hâzim → Yûnus → Zührî → Ubeydullah b. Abdillâh → İbn Abbâs → Hz. Peygamber (s.a.s.).⁵¹

Bu isnadda görünürde bir inkita' bulunmamaktadır. Ancak hadisin muttasıl aktarımını doğru bulmayan Ebû Dâvûd hadisteki bir illete dikkat çeker

42 Ebû Dâvûd, "Tahâre", 123.

43 Ebû Dâvûd, "Tahâre", 123.

44 Ebû Dâvûd, "Tahâre", 133.

45 Ebû Dâvûd, "Tahâre", 133.

46 Ebû Dâvûd, "Şalât", 304.

47 Ebû Dâvûd, "Şalât", 304.

48 Ebû Dâvûd, "Şalât", 253.

49 Ebû Dâvûd, "Şalât", 253.

50 Ebû Dâvûd, "Şalât", 253 (Muhakkikin verdiği bilgi).

51 Ebû Dâvûd, "Cihâd", 87.

ve doğru olanın mürsel aktarım olduğunu söyler.⁵² Onun bu mürsel kullanımından kastının ne olduğunu *Merâsîl*'inden öğrenmekteyiz. Zira bu hadise orada da yer vermiştir ve isnadı şöyledir:

Mahled b. Hâlid → Osmân b. Ömer → Yûnus → Akîl → Zührî → Hz. Peygamber (s.a.s.).⁵³

Buna göre Ebû Dâvûd'un bu isnadla alakalı *Sünen*'inde kullandığı mürsel ifadesi, tâbiûnun Hz. Peygamber'e (s.a.s.) isnad ettiği hadis bağlamındadır. Ancak Züheyr tarikinde, Zührî hadisi Ubeydullah b. Abdillâh → İbn Abbâs vasıtasıyla Hz. Peygamber'e isnad etmişken, Mahled tarikinde ise doğrudan Hz. Peygamber'e isnad etmiştir.

Ebû Dâvûd'un *Sünen*'inden tespit ettiğimiz örneklerden anlaşıldığına göre o, mürsel kavramını daha çok mutlak münkatı' anlamında, bazen de tâbiûnun Allah Resûlü'nden rivâyeti anlamında kullanmıştır.

Sonuç

Sözlükte "salıverilmiş, serbest bırakılmış" anlamlarına gelen mürselin terim anlamı olarak iki tanımı öne çıkmıştır. Bunlardan ilki "mutlak münkatı'" tanımı diğeri ise "tâbiûnun Allah Resûlü'nden (s.a.s.) rivâyetleri" bağlamındaki kullanımıdır. Hicrî ikinci asrın ilk yarısında kullanılmaya başlandığı anlaşılan mürsel kavramının hicrî ilk üç asırda mutlak münkatı' anlamında kullanımının yaygın olduğu anlaşılmaktadır.

Ebû Dâvûd'un *Sünen*'i özelinde yapılan bu araştırmada on üç kullanım tespit edilmiş ve her biri teker teker ele alınmıştır. Bu kullanımlardan sekiz tanesinin mutlak münkatı' anlamında, beş tanesinin ise "tâbiûnun Allah Resûlü'nden (s.a.s.) rivâyetleri" bağlamında olduğu tespit edilmiştir. Bu tespitten hareketle Ebû Dâvûd'a göre mürsel kavramının içeriğinin daha sonra genel kabul gören mürsel tanımına göre geniş olduğunu söyleyebiliriz. Zira onun mürseli mutlak münkatı' anlamında kullanımları tespit edildiği için tâbiûnun Allah Resûlü'nden (s.a.s.) rivâyetleri de münkatı' üst başlığının altında mündemiç olmaktadır.

Ebû Dâvûd'un, mürseli mutlak münkatı' bağlamındaki kullanımlarında dikkat çeken bir başka nokta, bunların tamamının tâbiû ile sahâbî râvî arasında likâ ya da semâ olmamasından kaynaklı olduğudur. Dolayısıyla *Sünen*'de mutlak münkatı' anlamındaki mürsel kullanımlarının inkita' çeşitlerinden münkatı' karşıladığı; muallak, müdelles ve mürsel-i hafî gibi inkita' çeşitlerini içerisine almadığı görülmüştür.

Ebû Dâvûd'la birlikte başka muhaddisler de mürseli mutlak münkatı' anlamında kullanmışlardır. Bununla birlikte özellikle hadis usulü eserlerinde

52 Ebû Dâvûd, "Cihâd", 87.

53 Ebû Dâvûd, *el-Merâsîl*, 238.

mürsel kavramının içeriği daraltılmış ve tâbiûnun Allah Resûlü'nden rivâyetleri anlamındaki kullanımı yansıtan tanım ön plana çıkmıştır. Bu kavram daralmasında önce Hâkim'in daha sonra İbnü's-Salâh ve İbn Hacer'in tercihlerinin belirleyici olduğu açıktır.

Kaynakça

- ‘Alâî, Ebû Saîd Salâhuddîn Halîl b. Keykeldî. *Câmi’u’t-tahşîl fi ahkâmi’l-merâsîl*. thk. Humejd ‘Abdülmeceid es-Selefi. Beyrut: ‘Âlemü’l-Kütüb, 1407/1986.
- Beyhaķî, Ebû Bekr Aħmed b. el-Hüseyn b. Alî. *es-Sünenü’l-Kübrâ*. thk. Muħammed ‘Abdülkadir Atâ. 10 Cilt. Beyrut: Dâru’l-Kütübî’l-İlmiyye, 1424/2003.
- Beykûnî, Ömer b. Muħammed b. Fettûh. *el-Manzûmetü’l-beykûniyye*. Riyad: Dâru’l-Muġnî, 1420/1999.
- Buħârî, Ebû ‘Abdillâh Muħammed b. İsmâîl b. İbrâhîm el-Cu’fî. *et-Târîhu’l-kebîr*. 8 Cilt. Haydarabad: Dâiretü’l-Meârif el-Osmâniyye, ts..
- Cevherî, İsmâîl b. Ğammâd. *Tâcü’l-luġa ve Şihâhu’l-Arabiyye*. Beyrut: Dâru’l-İlm li’l-Melâyîn, 1410/1990.
- Dâreķutnî, Ebü’l-Ğasen Alî b. Ömer b. Aħmed. *İlelü’l-hadîs*. thk. Mahfûzu’r-Raħmân Zeynullah es-Selefi. 15 Cilt. Riyad: Dâru Taybe, 1405/1985.
- Dellâl, Cemâl Şevket Aħmed. *Merâsîlü’t-tâbiîn fi Süneni Ebî Dâvûd*. Ürdün: el-Câmî’atü’l-Ürdünüyye, Külliyyetü’d-Dirâsâtî’l-Ulyâ, Yüksekisans Tezi, 1994.
- Ebû Dâvûd, Süleymân b. el-Eş’as b. İshâķ es-Sicistânî. *el-Merâsîl*. thk. Şu’ayb Arnaût. Beyrut: Müessesetür’r-Risâle, 1408/1987.
- Ebû Dâvûd, Süleymân b. el-Eş’as b. İshâķ es-Sicistânî. *Sünen*, thk. Muħammed ‘Avvâme. 5 Cilt. Beyrut: Müessesetür’r-Reyyân, 1419/1998.
- Ebû Dâvûd, Süleymân b. el-Eş’as b. İshâķ es-Sicistânî. *Sünen*. thk. Şu’ayb el-Arnaût, 7 Cilt. Beyrut: Müessesetür’r-Risâle, 1430/2009.
- Hâkim, Ebû ‘Abdillâh Muħammed b. ‘Abdillâh b. Muħammed en-Nisâbûrî. *Ma’rifetü ‘ulûmi’l-hadîs ve kemmiyyetü ecnâsîhî*. thk. Ahmed Fâris es-Sellûm. Riyad: Mektebetü’l-Meârif, 1431/2010.
- Hâkim, Ebû ‘Abdillâh Muħammed b. ‘Abdillâh b. Muħammed en-Nisâbûrî. *el-Müstedrek ‘ale’s-Şâhîħayn*. thk. Mustafa ‘Abdülkadir Atâ. 4 Cilt. Beyrut: Dâru’l-Kütübî’l-İlmiyye, 1411/1990.
- Ğatîb, Aħmed b. Alî b. Şâbit el-Baġdâdî. *el-Kifâye fi ‘ilmi’r-rivâye*. thk. Ebû Abdillâh es-Sevrakî-İbrahim Ğamdî el-Medenî. Medine: el-Mektebetü’l-İlmiyye, ts..
- Ğatţâb, es-Sübkî. *el-Menhelü’l-‘azbü’l-mevrûd*. thk. Emin Maħmud Muħammed. 10 Cilt. Kahire: Matbaatü’l-İstikâme, 1351/1932.
- Hîtû, Muħammed Ğasan. *el-Ğadîsü’l-mürsel ħucciyyetühû ve eşruħû fi’l-fıkhî’l-İslâmî*. Beyrut: Dâru’l-Beşâir el-İslâmiyye, 1409/1989.
- İbn Ebî Ğâtîm. *el-Merâsîl*. thk. Şükrullah Nimetullah, Beyrut: Müessesetür’r-Risâle, 1397/1976.
- İbn Ğacer, Aħmed b. Ali b. Muħammed el-Asķalânî. *Nüzhetü’n-nazar fi tevdiħ nuħbeti’l-fiker*. thk. Nureddin ‘Itr. Dımaşk: Dâru’l-Minhâci’l-Ğavîm, 1440/2019.
- İbn Manzûr, Muħammed b. Mükerrrem. *Lisânü’l-Arab*. 15 Cilt. Beyrut: Dâru Sadır, ts..
- İbnü’s-Şalâh, Osmân b. Şalâhiddîn b. ‘Abdirrahmân eş-Şehrezûrî. *‘Ulûmu’l-hadîs*. thk. Nureddin ‘Itr. Dımaşk: Dâru’l-Fikir, 1433/2012.

- Polat, Selahattin. "Mürsel", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 32/52. İstanbul: TDV Vakfı Yayınları, 2006.
- Polat, Selahattin. *Mürsel Hadisler ve Delil Olma Yönünden Değerleri*. Ankara: DİB Yayınları, 2010.
- Sehâvî, Muhammed b. 'Abdirrahmân b. Muhammed. *Fehu'l-muğîs bi şerhi elfıyyeti'l-hadîs*. thk. Ali Hüseyin Ali. 4 Cilt. Mısır: Mektebetü's-Sünne, 1424/2003.
- Yücel, Ahmet. *Hadis İstılahlarının Doğuşu ve Gelişimi*. İstanbul: İFAV Yayınları, 2014.
- Zehebî, Ebû 'Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Aḥmed b. Oşmân. *Siyeru a'lâmi'n-nübelâ*. thk. Şu'ayb Arnaût vd.. 25 Cilt. Beyrut: Müessesetü'r-risâle, 1405/1985.

The Use of Mursel Concept in The Third Century Hijri: Specially of Abu Dâvûd's Sunen

(Extended Abstract)

In order to determine the authenticity of the hadith consisting of the text and the text, the hadith scholars determined some principles. Some of these principles are related to the document, while others are related to the text. One of the faults that necessitate a hadith to be weak in terms of the isnad is the breaks in the hadith. These disconnections were gathered under the title of *munqati'* and it was called with different names according to the location of the disconnection. One of the types of hadith under the headline of *Munqati'* is *mursal* hadiths. *Mursal* has been the subject of debates dating back to early times, both in terms of content and whether it is a *hujjat* or not.

The early usages are very important in determining the content of the concepts. Because while defining the concepts in the later periods, a framework is tried to be drawn by looking at the usage characteristics of the scholars of the first period. One of the scholars whose usage was effective in determining the content of the concepts in later periods is Abû Dâwûd. His evaluations of some hadiths in his *Marâsîl* and his *Sunan*, which he compiled independently on the *mursal* hadith literature, are important in determining the content of this concept correctly. In this study, thirteen uses of *mursal* hadiths identified from Abû Dâwûd's *Sunan* were examined one by one, and it was tried to reveal in which context Abû Dâwûd, one of the scholars of the third hijri century, used *mursal*.

The study first started with the determination of the lexical and terminology meanings of *mursal*, and focused on the relationship between the lexical meaning of the word and the terminology. The word *irsâl*, which is the infinitive of *mursal*, means "to release, to let go, to neglect, to send" in the dictionary. The *maf'ûl* of *irsâl* is *mursal* that means "released, released". It is as if the person who narrated the *mursal* hadith released the isnad and did not register it with a known narrator.

A separate window has been opened to the descriptions of al- Hakîm and al-Hatîb, which we think have a special importance in shaping the concept of *Mursal*. Because, these two scholars tried to reflect the use of the scholars of the in the early times of Islam period in the establishment of the hadith method concepts. Al-Hakîm's definition of *mursal* is as follows: "These are the hadiths narrated by the muhaddith with concise hashes, and in which the follower said, "The Messenger of Allah (pbuh) said:" Hatib defines *mursal* as follows: "It is the narration of a narrator from a person whom he is not contemporary with or has not met."

Although there is a tendency that the use of the concept of *mursal* in the sense of "the narrations of the subject directly from the Messenger of Allah (pbuh)" belongs to the hadith scholars, and the use of the term 'absolute *munqat'* belongs to the jurists. Thus, it cannot be said that this distinction fully reflects the use of the hadith scholars of the prehistoric period. Because, it has been determined that the prominent hadith scholars such as Bukhari, Abū Dāwūd, Ibn Abī Hatīm and Dāraqutni also use the concept of *mursal* in the sense of 'absolute *munqatī'*.

After revealing the lexiconic and terminological definitions of the concept of *Mursal*, it was tried to determine in which context this concept was used in the language of Abū Dāwūd. The importance of Abū Dāwūd's *Marāsīl* on the subject has also been pointed out. However, since the subject of this study is Abū Dāwūd's *Sunan*, the uses in this work have been taken into account.

As a result of the researches, it was seen that Abū Dāwūd used the concept of *mursal* openly in thirteen different parts of his *Sunan*. These uses have generally been in two senses. The first is that *mursal* is used in the sense of absolute denial. It has been observed that the concept of *mursal* is used in the sense of 'absolute denial' in nine of the thirteen identified examples. Because, in all of these examples, the companion narrator is included in the document, and the reason for the transmission is that there is no *lika* or *sama* between the *Tabi'ūn* and the companion narrator. Therefore, the use of *mursal* in the sense of 'absolute *munqatī'*' in *Sunan* corresponds only to the *munqatī'* hadith among the *inqita'* varieties. It has been observed that it does not include *inqita'* varieties such as *mu'dal*, *muallak*, *mudallas* and *mursal-i hafī*.

Abū Dāwūd used the concept of *mursal* for his narrations from the Messenger of Allah (pbuh) four times in total in different parts of his *Sunan*. However, this situation does not imply the definition of 'absolute *munqatī'*' for the use of *mursal* in this sense. Because, of course, the narrations of the Messenger of Allah (pbuh) already fall under the headline of '*inqita'*'. In other words, between the two usages, there is a general-issue absolute, one of the types of proportion. Based on the common definition of *mursal* in the contractor period, a title suitable for this distinction has been determined in the article.

Abū Dāwūd sent a letter to the Meccans to introduce his *Sunan* and also touched on the subject of *mursal* hadith in his letter. The expression he used in his letter about the *mursal* hadith is as follows: "As for the *mursals*; Sufyān al-Savri, Malik ibn. Previous scholars such as Anas and Avzāī used *mursal* hadiths. Finally, al-Shafī'i criticized the *mursal* hadiths. Then Ahmad ibn Hanbal and others also followed him. Based on this expression of Abū Dāwūd, since according to him, *mursal* is used in the sense of 'absolute

munqatî', and there is also no discussion about the weakness of munqatî' hadith, which is the type of mursal that scholars such as Sufyân, Mâlik, Avzâi accepted undisputed until al-Shafi'i?

In order to correctly understand this assessment made by Abû Dâwûd by referring to al-Shafi'i, it is necessary to look at al-Shafi'i's Risale. Al-Shafi'i emphasized in the Risale that he accepted the mursal with certain conditions. Three of these conditions are related to the narrator who narrates a mursal hadith, and four of them are related to the mursal hadith. On the other hand, what is understood from the conditions he put forward is that these evaluations he made under the name of mursal hadith are naturally in the context of the narrations from the Messenger of Allah (pbuh). He counted that the mursal being a kind person among the conditions of acceptance of the mursal hadith.